

A cselekvőképesség korlátozása a sürgősségi betegellátás során

Talabér János
MSOTKE Kongresszus 2011.

Miről van szó?

- Cselekvőképességet fogjuk vizsgálni
- Előfordul, hogy korlátozni kell a sürgősségi ellátás során: mentő, sürgősségi osztály
- MIKOR?
 - - pszichiátria beteg
 - - alkohol abúzus esetén
 - - drog-hatás alatt

I. Jogképesség megítélése

- **Teljesen cselekvőképes:** 18. életévét betöltött, gyámság (gondnokság) alatt nem álló, büntetőjogilag szabad állapotú nagykorú személy.
- **Korlátoltan cselekvőképes:** 14-18 éves, fiatalkorú (minores)

Cselekvőképtelen:

1. kiskorú személy (infantes:14. életévét nem betöltött)
2. gyámság (gondnokság) alatt álló 18 év feletti személy.
3. jogerős bírósági határozattal pszichiátria kényszerkezelésre utalt beteg
4. sürgősségi betegellátásban az a pszichiátriai sürgősségi ellátást igénylő 18. év feletti személy aki saját és mások testi épségét súlyosan veszélyeztet. Ide soroljuk a kábítószer hatása alatt álló egyént is. (Eütv. 199. §)

Pszichiátriai beteg

- Megítélés: Tartós vagy pillanatnyi elmeállapotbeli változás van?
- A korlátozás szempontjából mindegy, hogy permanens vagy nem az állapota sürgősségi ellátás során (Eütv. 199 § /4/)

Az Alkotmány

(Magyar Közlöny 2011.év 43.szám)

- Fejezetek és Cikkek, 15 fejezet 79. cikkely
- 1. Fejezet: XX. cikk: A Magyar Köztársaságban minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.
- A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez (orvosi ellátáshoz).

Milyen joga van még a droghatás alatt állóknak, ittas embernek, pszichiátriai betegeknek ?

- Titoktartáshoz való jog: Eütv. 25. §
- Kapcsolattartási jog: Eütv. 11. §
(kísérőt el kell vinni a mentőben?)
- Az emberi méltósághoz való jog Eütv. 10.§

Mely jogaival **nem** élhet pszichiátriai, drogos vagy ittas beteg?

- **Önrendelkezéshez való jog: 15. §**
- **Ellátás visszautasításának joga: 20. § (1)**
- **Intézmény (mentőautó) szabad elhagyásának joga (12. §)**

(csak a cselekvőképes beteget illeti meg)

Az emberi méltósághoz való jog

- **Eütv. 10. §** Az egészségügyi ellátás során a beteg emberi méltóságát tiszteletben kell tartani.
- A beteg személyes szabadsága fizikai, kémiai, biológiai vagy pszichikai módszerekkel vagy eljárásokkal kizárólag sürgős szükség esetén
- illetőleg a beteg vagy mások élete, testi épsége és egészsége védelmében korlátozható.
- csak amíg az ok fennáll

Ki korlátozhatja a beteg szabadságát?

- Szakorvos
- Orvos
- Mentőorvos
- Mentőtiszt
- Mentőtechnikus (37/2011 NEFMI)
- Szakképesített mentőápoló
- Szakképesített ápoló (orvos távollétében, az orvos azonnali értesítése mellett /16 órán belül írásban/).
- Hivatalos személy (rendőr, vám-és pénzügyőr, hivatásos katona, határőr, BV)

Ki nem korlátozhatja?

- Egészségügyi végzettséggel nem rendelkező nem hivatalos személy (sógor, koma, jóbarát, szomszéd, stb)
- Kiskorú és fiatalkorú esetében – amennyiben mások és saját maga testi épségét veszélyezteti, nem szükséges a szülői beleegyezés a korlátozásba. (Eütv. 10 §. 5.pont.)

A sürgősségi kezelés után büntethetővé válik, az aki:

- Kóros elmeállapotát maga idézte elő (alkohol, drog)
- Akinek kóros állapota **nem tartós** és **megelőző** a cselekmény elkövetésének időpontjában (a jogban nincs „lucidum intervallum”)
- Akit a bíróság cselekvőképesnek ítéel

Az ellátás

Az eü. dolgozó a minimális megfélékezésen túl NE alkalmazzon erőszakot, inkább NE kezdje meg az ellátást amíg a dühöngő drogos/elmebeteget a karhatalom meg nem fékezi.

Just a hint to their degree of s way2DD.com

Büntetőjogi kérdések

Ami minket gyanúsítottként/vádltként érinthet:

- **171. § Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés**
- **172. § Segítségnyújtás elmulasztása**
- **173/H. § Egészségügyi önrendelkezéshez való jog megsértése, személyi szabadság korlátozása**
- **177/A. § Jogosulatlan adatkezelés**
- **222. § szolgálati titok megsértése**

Ami minket védhet:

- **229. § Hivatalos személy elleni erőszak**

(az orvos, mentődolgozó is ide tartozik. A Btk. szerint ugyanis a közfeladatot ellátó személy elleni erőszakot is úgy kell büntetni, mint a hivatalos személy elleni erőszakot. vö. 230. §)

Köszönöm a figyelmet!